

Asia: VN/1093/2021

Lausuntopyyntö hallituksen esityksestä eduskunnalle laiksi varhaiskasvatuslain muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Kommentit esityksen lakipykäliin ja säännöskohtaisiin perusteluihin

Lapsiasiavaltuutettu pitää esitettyjä muutosehdotuksia varhaiskasvatuslakiin kannatettavina. Esitetyt muutokset edistävät osaltaan lapsen oikeuksien toteutumista.

YK:n lapsen oikeuksien yleissopimuksen 3 artikla edellyttää, että lapsen etu tulee huomioida ensisijaisesti kaikissa lapsia koskevissa toimissa riippumatta siitä, ovatko nämä julkisten vai yksityisten elinten toimia. Lapsen edun ensisijaisuuden periaate löytyy myös varhaiskasvatuslain 4 §:stä. YK:n lapsen oikeuksien komitea on nostanut esiin huolen palvelujen yksityistämisen vaikutuksesta lapsen oikeuksien toteutumiselle ja painottanut, että sopimusvaltioilla

on velvollisuus varmistaa, että ei-valtiolliset palveluntarjoajat toimivat yleissopimuksen määräysten mukaisesti (CRC/GC/2003/5, kohdat 42-43). Esitetty lupamenettely osaltaan turvaa sitä, että lapsen etu ja muut oikeudet toteutuvat palvelujen yksityistämisestä huolimatta.

On hyvä, että lapsiin kohdistuvan elinkeinon valvontaa tehdään jo ennakollisesti, koska lapset ovat lähtökohtaisesti pelkästään ikänsä vuoksi heikommassa asemassa, eivätkä he välttämättä osaa kertoa kohtaamistaan epäkohdista. Siksi ennakollinen valvonta, joka estää varhaiskasvatustoiminnan aloittamisen tai sen olennaisen muuttamisen ennen kuin sen asianmukaisuus on varmistettu, on oleellisessa osassa suojelemassa lapsen oikeuksien toteutumista.

Lapsiasiavaltuutettu pitää perusteltuna, että varhaiskasvatuslaissa täsmennettäisiin säädöstekstin tasolla sitä, että yksityistä palveluntuottajaa koskevien yleisten edellytysten tulee täytyä koko toiminnan ajan (s. 18). Lisäksi varhaiskasvatuksen laadunvalvonnan kannalta on hyvä, että varhaiskasvatuslakiin lisättäisiin velvoite ilmoittaa viipymättä sekä kirjallisesti päiväkotitoiminnan yleisissä edellytyksissä tapahtuneista muutoksista luvan myöntäneelle

lupaviranomaiselle (s. 18-19).

Esitysluonnoksesta ei käy ilmi, että kohtuuttomia sopimusehtoja huomioitaisiin lupaharkintaa tehtäessä, tai se, että sopimusehtojen muutokset luvan saamisen jälkeen olisivat toiminnan olennaista muuttamista (s. 20). Lapsen kannalta on kestävämpää, jos ehdot ovat kohtuuttomia ja voivat johtaa siihen, että varhaiskasvatuspaikka irtisanotaan, usein nopeallakin aikataululla. Onkin myönteistä, että esitysluonnoksessa on huomioitu varhaiskasvatuspaikan vaihtamisen kuormittavuus lapsen kannalta (s. 15), sillä paikan pysyvyys on lapselle tärkeää ja lyhyellä varoitusaikalla voi olla vaikea löytää uutta varhaiskasvatuspaikkaa. Lupaharkinnassa tulisi siis huomioida sellaisetkin seikat, esimerkiksi sopimusehdoissa, jotka voivat yksittäisen lapsen kannalta johtaa kohtuuttomaan ja lapsen edun vastaiseen lopputulokseen.

Kommentit esityksen taloudellisten vaikutusten arviointiin.

-

Kommentit esityksen viranomaisvaikutusten arviointiin. Aluehallintovirastoja pyydetään lausumaan ehdotuksena siitä, että mihin aluehallintovirastoon lupaviranomaisen tehtävät voitaisiin keskittää.

-

Kommentit esityksen lapsivaikutuksiin.

-

Kommentit esityksen siirtymäaikaan.

-

Muut kommentit.

-

Max 1 A4-sivun tiivistelmä lausunnosta.

-

Voit jättää kommentit lausuntoon myös liitteenä

[LAPS_lausunto_OKM_varhaiskasvatuslain_muuttaminen_24062021.pdf](#)

Vahtera Sonja
Lapsiasiavaltuutetun toimisto - Elina Pekkarinen, lapsiasiavaltuutettu ja
Sonja Vahtera, lakimies